

ESG (ÇEVRESEL, SOSYAL VE YÖNETİŞİM) VE FİRMA PERFORMANSININ BİBLİYOMETRİK ANALİZİ: WEB OF SCIENCE ÖRNEĞİ

Bibliographic Analysis of ESG (Environmental, Social, and Governance) and Company Performance: The Web of Science Example

Bahar Nergiz BULAK¹

¹Öğr. Gör. Dr., Munzur Üniversitesi, Tunceli Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, Tunceli, baharnergiz@munzur.edu.tr, <https://orcid.org/0009-0009-3873-3166>

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received:

31.12.2025

Kabul/Accepted:

01.02.2026

DOI:

<https://doi.org/rs.1852665>

Anahtar Kelimeler

ESG (Çevresel, Sosyal ve Yönetişim), ESG Raporlama, Firma Performansı

ÖZ

Dünya genelinde firmalar çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerini güçlendirmekte ve bu doğrultuda kurumsal stratejilerine yeniden bir yön kazandırmaktadır. Çevresel, sosyal ve yönetim faktörlerinin firmalar tarafından dikkate alınması firma çıkarlarını maksimuma ulaştırma ve sosyal fayda sağlama gibi katkılar sağlamaktadır. Yeni bir kavram olan ESG ile firma performansı arasındaki bibliyometrik yapının anlaşılması, kavramın zaman içinde gelişimini sürdürebilmesi açısından önemlidir. Çalışmada, ESG ile firma performansının mevcut durumunu ve gelecekteki yönelimlerini belirlemek, çalışmaların örtüştüğü noktaları ve araştırılmayı bekleyen alanları keşfetmek hedeflenmiştir. ESG ve firma performansını konu eden çalışmaların yayın ve atıf trendleri, etkileşimler ve anahtar kavramlar üzerinden bibliyometrik bir analiz yapılmıştır. Çalışmada, 2015 ile 2025 yılları arasındaki dönemi kapsayan Web of Science (Wos) veri tabanından alınan 110 yayının verisi üzerinden analiz gerçekleştirilmiştir. Çalışma, ESG ve firma performansı birleşimindeki mevcut literatüre sistematik bir bakış sunarak, bu alandaki akademik tartışmalara ek bir katkı sunmakta ve gelecekte yapılacak araştırmalar için temel bir çerçeve olarak kullanılacak öneriler sağlamaktadır.

ABSTRACT

Keywords

ESG (Environmental, Social and Governance), ESG Reporting, Firm Performance

Companies worldwide are strengthening environmental, social, and governance (ESG) factors and, in this direction, are giving their corporate strategies a renewed direction. Environmental, social, and governance factors contribute to maximizing corporate interests and generating social benefits when considered by companies. Understanding the bibliometric structure between the new concept of ESG and company performance is important for the concept to continue to evolve over time. The study aims to determine the current status and future trends of ESG and company performance, identify areas of overlap between studies, and discover areas awaiting research. A bibliometric analysis was conducted on studies addressing ESG and company performance, examining publication and citation trends, interactions, and key concepts. The study analyzed data from 110 publications retrieved from the Web of Science (Wos) database covering the period between 2015 and 2025. The study provides a systematic overview of the existing literature on the combination of ESG and company performance, contributing to the academic debate in this field and offering recommendations that will serve as a fundamental framework for future research.

Atıf/Citation: Bulak, B. N. (2026). ESG (çevresel, sosyal ve yönetim) ve firma performansının bibliyometrik analizi: Web of Science örneği, *R&S - Research Studies Anatolia Journal*, 9(1). 20-33.

Sorumlu yazar/Corresponding author: Bahar Nergiz BULAK, baharnergiz@munzur.edu.tr

1. Giriş

Kuruluşlar, işletmeleri için kalıcı değer yaratmayı ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri azaltmayı amaçlayan önemli bir strateji olarak sürdürülebilirlik konusunu daha merkezi bir unsur haline getirmektedir (Feeney vd., 2023:218). Sürdürülebilir ekonomik büyümenin muazzam potansiyeliyle vurgulanan ve büyük ölçüde Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) tarafından tetiklenen küresel sürdürülebilirlik hareketi, ülkeleri çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) yoluna doğru itmektedir (Hieu ve Hai, 2023:1339). Birleşmiş Milletler Sorumlu Yatırım İlkeleri (UNPRI) ESG terimini ilk kez literatüre kazandıran, kavramın hem ulusal hem de uluslararası ölçekte yaygın biçimde tanınmasını sağlamıştır. ESG, işletme uygulamalarının çevresel, sosyal ve yönetim faktörlerini nasıl içerdiğini açıklar. (Sharma vd., 2020:208). ESG kavramı, kontrol altına alınabilecek bir moda değil; aksine, daha geniş bir hesap verebilirliği zorlayan bir kültür ve zihniyet değişiminden bahsetmektedir. Bu olgu, işletmelerin insani boyutlarına daha fazla odaklanılması, sırf kar elde etme anlayışının reddedilmesi, ekonomik büyümeyi sağlarken çevreye, insanlara ve refaha saygı duyan çözümler ve yeniliklere olan talep nedeniyle geliştirilmektedir. Bu durum, ESG faktörlerinin daha geniş çapta dikkat çekmesine yol açmıştır; bu göstergeler, ESG'ye dikkat eden büyük veya küçük şirketlerin sadece ekonomiye değil, bir bütün olarak topluma nasıl fayda sağladığını ölçmenin bir yolu olmaktadır (Passerini vd., 2024:596).

Günümüzde firmaların çevresel, sosyal ve yönetim performanslarına olan talepte önemli ölçüde bir artış yaşanmaktadır. Firmalar, hissedarları için servet yaratmaya, sorunsuz işleyişlerine ve işletmenin değer yaratmasına odaklanmaktadır. Firma müşterileri, çalışanları, toplum ve çevre dahil olmak üzere diğer paydaşlara karşı sorumluluk taşımaktadır. Bu nedenle, yöneticilerin ve yönetim kurullarının işletmelerinin etik kurallara uygun şekilde yönetildiğini kanıtlamaları ve çevre dostu uygulamaları kurumsal imajlarına entegre etmeleri yönünde paydaşlardan gelen baskı artmaktadır (Arduino vd., 2024:2).

ESG'nin Environment “E” ile ifade edilen çevre boyutu; işletmelerin doğal kaynakları nasıl kullandığını, karbon emisyonları, su kullanımı, kaynak tasarrufu ve atık yönetimi uygulamalarında çevreyi nasıl etkilediği konularına odaklanmaktadır (Upadhyay, 2024:2). Sürdürülebilirlik, temiz enerji, atık azaltma ve daha fazlasıyla ilgili girişimleri kapsamaktadır. Çevresel sorunlar tekil olarak işletmeleri değil yaşadığımız tabiatı da etkilediğinden ESG bileşenleri arasında en önemli kriter olarak kabul edilir (Baid ve Jayaraman, 2022:1280).

Social “S” ile ifade edilen sosyal boyutu; bir şirketin sosyal sorumluluk ilkelerini, etik iş uygulamalarını, topluma aktif katılımı, çeşitliliğin teşvikini ve paydaş beklentilerinin karşılanmasını destekleme konusundaki bağlılığını kapsamaktadır (Baid ve Jayaraman, 2022:1280). Fikri sermaye ve finansal tablo dışındaki bilgiler ile (personel yönetimi, müşteri geri bildirimleri vb.) işletmelerin sosyal etiğe standardizasyonunu ve topluma karşı sosyal sorumluluklarını yerine getirebilme kabiliyeti ile ilgilenmektedir (Jámbor ve Zanócz, 2023:2).

ESG kriterlerinden sonuncusu olan yönetimi tanımlayan Governance “G” ifadesi ise, bir şirketin karar alma ve hesap verebilirliğini yönlendiren sistemler, politikalar ve uygulamalarla ilgilidir; bu da kurumsal yönetim yapıları, yönetim kurulu çeşitliliği, şeffaflık ve etik iş uygulamalarını içermektedir (Kouaib vd., 2020:2 ; Manita vd., 2018:207). Yatırımcı güvenini sağlamak adına denetim mekanizmasının işletilmesini, faaliyetlerin sürekli olarak şeffaf yönetim anlayışı ile gözden geçirilmesini ifade etmektedir (Wan vd., 2023:66).

ESG raporlaması, bir şirketin çeşitli çevresel, sosyal ve yönetim alanlarındaki performansına genel bir bakış sunmaktadır (Moussa, 2023: 400). ESG raporlaması kurumsal sürdürülebilirlik bağlamında artan öneme istinaden kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirliğin kritik bir aracı olarak ortaya çıkmıştır. Bir firmanın sürdürülebilirlik performansı ve çeşitli paydaşlar üzerindeki etkilerini içeren finansal olmayan verilerin şeffaf biçimde raporlanmasına işaret etmektedir. ESG raporlaması, geleneksel finansal analizde kullanılan muhasebe ve finansal göstergelerin dışındaki tüm unsurları dikkate almaktadır. Şirketin sürdürülebilir kalkınmaya olan bağlılık düzeyini ortaya koymaktadır. Sosyal, etik ve çevresel kriterleri entegre ederek, şirketin genel performansının anlaşılmasına olanak tanımaktadır (Chopra vd., 2024:2).

Son yıllarda şirketler ve paydaşlar sorumlu iş uygulamalarının önemini giderek daha fazla fark ettikçe, ESG performansı kavramı önemli derecede ilgi görmektedir (Rau ve Yu, 2023:4). ESG ilkelerinin iş stratejilerine

entegrasyonu, kurumsal itibarı artırmak için yaygın olarak kabul görmektedir (Murè vd., 2021:266). Daha güçlü ESG performansı sergileyen şirketler ayrıca şirket hisselerinin likiditesini artırma (Lu vd., 2023:353), üstün finansal performans gösterme (Pinheiro vd., 2023:501) ve hissedar servetinin artışını sağlamaya yönelik bir eğilim sergilemektedir (Rau ve Yu, 2023:4).

ESG performansı, firmaların uzun vadeli yönelimlerinin, etik davranışlarının ve paydaşlara karşı hesap verebilirliklerinin güvenilir bir göstergesi olarak giderek daha fazla kabul görmektedir (Ho vd., 2024:265). Kurumsal itibarı artırmanın ötesinde, ESG katılımı, finansal kırılganlıkları yönetmek, dayanıklılığı geliştirmek ve örgütsel istikrarı sürdürmek için stratejik bir mekanizma olarak işlev üstlenmektedir (Agoraki vd., 2023:3). Bu bağlamda, ESG hem riske karşı koruyucu bir kalkan görevi görüyor hem de birden fazla paydaş grubuna karşı hesap verebilirliği göstermenin bir aracı olarak işlev görmektedir (Faqera vd., 2025:2).

ESG ve firma performansı bağlantısını anlatırken, sürdürülebilirlik niyetini açıklayan çeşitli teorilerle karşılaşılmaktadır. Örneğin, paydaş teorisi, bir firmanın uzun vadeli başarısının, firmanın yönetiminin paydaşlarla olan ilişkisine ne kadar değer verdiğine bağlı olduğunu işaret etmektedir (Freeman, 1984:31). Uzun vadede sürdürülebilirliği sağlamak için, firmaların tüm paydaşları (örneğin, hissedarlar, tüketiciler, finansörler, topluluklar ve diğerleri) dahil etmesi gereklidir, çünkü paydaşlar firmanın performansını etkiler ve aynı zamanda firma değerinin oluşturduğu ekonomik getirilerden yararlanmaktadır. Paydaş teorisi, kurumsal ESG performansının genişletilmesi ve maksimize edilmesi için tüm paydaşların çıkarlarının dengelenmesini sağlamaktadır (Khan, 2022:11).

"ESG ve Firma Performansı" teması üzerine bir bibliyometrik çalışma yürütmek, bu alandaki önemli akademik başarıları hızla belirlemeye, ESG uygulamalarının değer yaratma etkileri üzerine mevcut araştırma durumuna kapsamlı bilgiler sunmaya ve alandaki araştırma yönlerini net bir şekilde anlamaya katkı sağlamaktadır. Bu çalışma, ESG uygulamalarının firma performansı üzerindeki etkisine ilişkin 2015-2025 yılları arasındaki WOS (Web of Science) veri tabanından 110 yayını incelemek için bibliyometrik analiz ve bilimsel bilgi haritası araştırma yöntemini kullanmaktadır. Araştırma ortamının, evrimsel yörüngenin, araştırma odak noktalarının ve bu alandaki gelecekteki araştırma yönlerinin sentezini kolaylaştırıp görsel analiz için VOSviewer kullanılmaktadır.

2. Literatür Taraması

Li vd. (2025), 53 ülke ve bölgedeki firmalardan oluşan bir panel örnekleme kullanarak, ESG performansı ile firma değeri arasındaki ilişkiyi ve bunun farklı bilgi ve kurumsal ortamlarda nasıl değiştiğini ampirik olarak incelemektedir. ESG performansının ülke ve bölgeler genelinde firma değerini artırdığını iletmektedir. ESG performansının yatırımcılar için etkili bir sinyal olduğunu ve kurumsal şeffaflık ile gelişmiş piyasaların ESG sinyallerinin sinyal maliyetlerini ve işleme maliyetlerini azalttığını göstermektedir.

Faqera vd. (2025), 2018-2024 yılları arasındaki 1205 firma-yıl gözleminden oluşan bir panel veri seti kullanarak ayrıntılı finansal risklerin ESG performansını nasıl etkilediğini değerlendirmek için panel veri tahmin tekniklerini kullanmaktadır. Bulgular, kredi riskinin ESG performansı ile pozitif bir ilişki içinde olduğunu göstermektedir; bu durum finansal baskı altındaki firmaların yatırımcılarını ve alacaklılarını güvence altına alarak ESG'yi stratejik bir sinyal olarak benimseyebileceğini saptamaktadır. Tersine, piyasa ve likidite riskleri ESG puanlarıyla negatif bir ilişki göstermekte olup, bu da finansal olarak kısıtlanmış firmaların kısa vadeli istikrarı korumak için sürdürülebilirlik girişimlerini nasıl azalttığını yansıtmaktadır. Firma büyüklüğü sürekli olarak ESG katılımını artırırken, gelir ve karlılığın daha zayıf etki gösterdiği tespit edilmiştir.

Passerini vd. (2024), ESG metriklerinin standardizasyonunu hızlandırarak, küçük ve büyük işletmelerin ESG ilkelerini temel stratejilerine sorunsuz bir şekilde entegre etmeleri gerektiğini savunmuştur. Walt Disney, Fiserv ve McDonald's şirketlerinde inceleme yapılmıştır. Bu örneklendirilen şirketlerin sağlam ESG uygulamalarının, inovasyonu ve uzun vadeli başarıyı yönlendiren sağlam yatırımları temsil ettiğini vurgulamaktadır.

Zhao vd. (2023), 2011-2018 yılları arasında Çin A-hisse senedi piyasasında işlem gören şirketlerden oluşan bir örneklem kullanılarak, daha iyi ESG performansının firmaların riskini azaltabileceğini bulmuştur. ESG

performansı ile kurumsal risk arasında negatif ilişki olduğunu, CEO gücüne sahip şirketler için daha güçlü olduğunu tespit etmektedir. Bu bağlantı, devlet şirketleri için daha zayıf, kurumsal yatırımcı payı daha düşük olan şirketler için ise daha güçlü olduğu saptanmıştır. Ayrıca, ESG performansının temelde üç kanal (şirket itibarı, bilgi şeffaflığı ve iç kontrol) aracılığıyla kurumsal riski etkilediğini ortaya koymaktadır.

Arvidsson ve Dumay (2022), İsveçli çok uluslu bir şirketi odağına alarak ESG raporlamasını miktar, kalite ve kurumsal ESG performansı boyutlarında incelemektedir. İsveç'te ESG bilgilerinin kalitesinin sürekli olarak iyileşmesine rağmen, ESG performansının yaklaşık 2015'te istikrar sağladığını ve raporlama kalitesinde günümüze kadar devam eden istikrarlı bir iyileşme olduğunu göstermektedir.

Chang vd. (2021), gelişmiş ve gelişmekte olan Asya bankalarında ESG'nin maliyet verimliliği üzerindeki etkisini araştırmaktadır. 2015-2018 yılları arasında, örneklem olarak 60 gelişmiş ve 85 gelişmekte olan Asya ekonomisi belirlenmektedir. Bulgular, gelişmiş Asya ekonomilerindeki bankaların çevre dostu faaliyetler yoluyla daha maliyet etkin bir yapıya dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Gelişmekte olan Asya ekonomilerindeki bankalar ise sosyal sorumluluk faaliyetleri ve iyileştirilmiş yönetim yoluyla maliyet verimliliklerini arttırmaktadır.

Qureshi vd. (2020), 812 Avrupa borsasında işlem gören firmayı kapsayan geniş bir panel veri seti kullanarak, sürdürülebilirlik açıklamalarının (çevresel, sosyal ve yönetim) ve yönetim kurullarındaki kadın temsiline firma değerini etkileyip etkilemediğini araştırmaktadır. Sürdürülebilirlik açıklamalarının ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin firma değeri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır. Bu da en iyi yönetim uygulamalarının, paydaş güveninin artmasının ve yönetim kurullarındaki kadın temsiline firma değerini iyileştirdiğini göstermektedir. Ayrıca, yönetim kurullarında daha yüksek kadın temsiline sahip firmaların önemli ölçüde daha üstün çevresel, sosyal ve yönetim performansı sergilediği tespit edilmektedir.

Xie vd. (2019), çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) konularına önem veren firmaların aynı zamanda verimli ve karlı olup olamayacağını belirlemek amacıyla kurumsal verimlilik ve kurumsal sürdürülebilirlik arasındaki ilişkiyi araştırmaktadır. ESG bilgilerinin yüksek veya düşük açıklama düzeyinin aksine, orta düzeyde açıklanmasının kurumsal verimlilik üzerinde önemli ve pozitif bir etki gösterdiği tespit edilmiştir. Daha spesifik olarak, kurumsal verimlilik ve ESG açıklaması, orta açıklama düzeyinde pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Farklı açıklamalar arasında, yönetim açıklamasının en güçlü pozitif ilişkiye sahip olduğu, sosyal ve çevresel açıklamanın yönetim açıklamasını takip ettiği vurgulanmaktadır.

Literatürde "ESG ve firma performansı" üzerine yapılan araştırmalara karşın, bu alandaki yayınların bilimsel haritasını çıkarmayı hedefleyen bibliyometrik analiz çalışmalarının sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlamakta ve alana ilişkin teorik çerçevenin gelişimine katkı sunmayı hedeflemektedir.

3. Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın bu kısmında; araştırmanın amacı, kapsam ve sınırlılıkları, yöntemi ile bulgular değerlendirilmekte ve detaylı şekilde açıklanmaktadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada 2015–27.12.2025 yılları arasında ESG ve firma performansı üzerine yapılan yayınların görsel ağ haritası destekli bibliyometrik analizinin değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Araştırma, dünya çapında literatürdeki boşlukları belirlemeye ek olarak, ilgili alana içeriksel ve metodolojik bir çerçeve geliştirerek katkı sunmayı amaçlamaktadır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmanın kapsamını, ESG ve firma performansı ile ilgili olarak yayımlanan WoS veri tabanındaki yayınlar oluşturmaktadır. Bilgi kullanıcılarının doğru, karşılaştırılabilir ve tutarlı bilgilerin aktarılması için bu araştırmada, 2015'ten 27.12.2025'e kadar yapılan çalışmalar alınmıştır. Söz konusu taramada anahtar kelimeleri olarak (TS=("ESG Reporting*" OR "Environmental Social Governance*" OR "Environmental Social and Governance

Performance*")) AND (TS=("Firm Performance*")) ifadeleri kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan verilerin elde edilmesi için yapılan taramadaki kısaltmalar tüm aranabilir alanlarda aranmış, Boolean operatörü olarak "OR" ve "AND" kullanılmıştır. Yapılan tarama sonucunda 110 yayın görüntülenmiştir. Tüm yayınların özetleri ve anahtar kelimeleri manuel olarak incelenmiştir. Analiz sonrasında 110 yayın dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Küresel boyutta "ESG ve firma performansı" üzerine yapılan çalışmaları kapsayıcı bir çerçevede sunması ve mevcut tabloyu göstermesi yönüyle belirlenen sınırlıklar araştırmanın özgün niteliğini göstermektedir.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

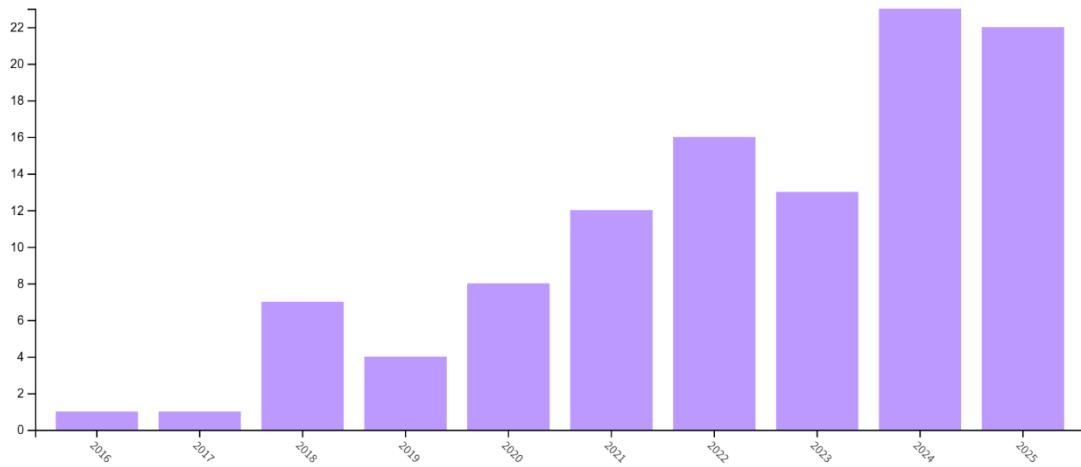
Bu araştırma, nicel araştırma yöntemi esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma deseni ise ilgili literatürdeki yayınların doküman inceleme yöntemiyle betimsel olarak incelendiği bibliyometrik analiz yaklaşımı esas alınarak oluşturulmuştur. 2015–27.12.2025 arasında Web of Science (WoS) veri tabanında endekslenen ve uluslararası bilimsel çevrelerce yayımlanan 110 yayın, VOSviewer programı kullanılarak sayısal verilere dayalı bibliyometrik analiz ve bilimsel haritalama yöntemleriyle analiz edilmiştir. VOSviewer, Nees Jan van Eck ve Luda Waltman tarafından geliştirilmiş bir bibliyometrik haritalama programıdır; program mesafe tabanlı haritalar ile büyük miktardaki veriyi görsel temsile dönüştürmek için kullanılan güçlü bir bibliyometrik araçtır (Van Eck ve Waltman, 2010:524). Bu bakımdan çalışma, mevcut durumun sistematik olarak değerlendirilmesine ve alandaki bilimsel gelişmelerin nicel veriler temelinde değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.

3.4. Araştırmanın Bulguları

Bu kısımda WoS veri tabanından elde edilen veriler bibliyometrik ve görsel ağ haritası şeklinde analizi edilmiştir.

3.4.1. Yayın Yıllarına Göre Analiz

Yayınların yıllar bazında dağılımı Grafik 1’de gösterilmektedir.

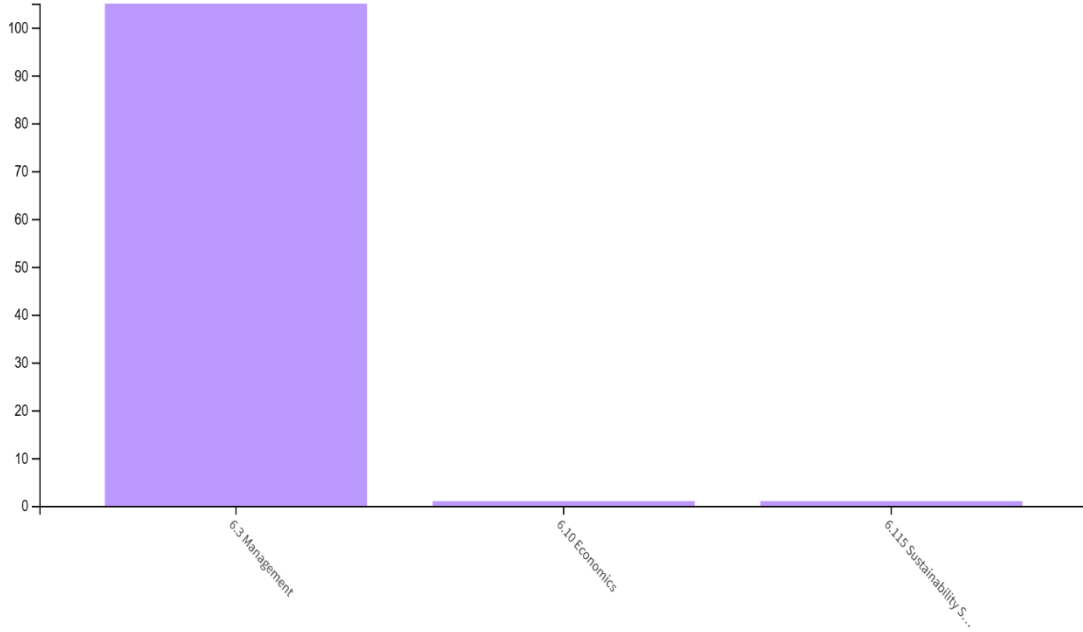

Grafik 1. Yayın Yıllarına Göre Dağılım

Grafik 1’deki veriler incelendiğinde 2015 yılından itibaren alandaki yayın sayılarında dikkate değer ve süreklilik arz eden bir artış olduğu tespit edilmektedir. Özellikle 2021 sonrasında artış eğiliminin hız kazandığı gözlemlenmektedir. Konu ile ilgili en fazla yayının 2025 yılında olduğu görülmektedir. Analizi yapılan 11 yılda yayınlanmış olan 110 makalenin %78.2’si (86 makale) 2021 yılından 2025 tarihi kadar olan 5 yıllık dönemde yayınlanmıştır ve yayın sayısı yıllar itibarı ile genel olarak artmıştır.

3.4.2. Konu Kategorilerine Göre Analiz

ESG ve firma performansı ile ilgili yayınların konu kategorilerine ilişkin dağılımı Grafik 2’de gösterilmektedir.

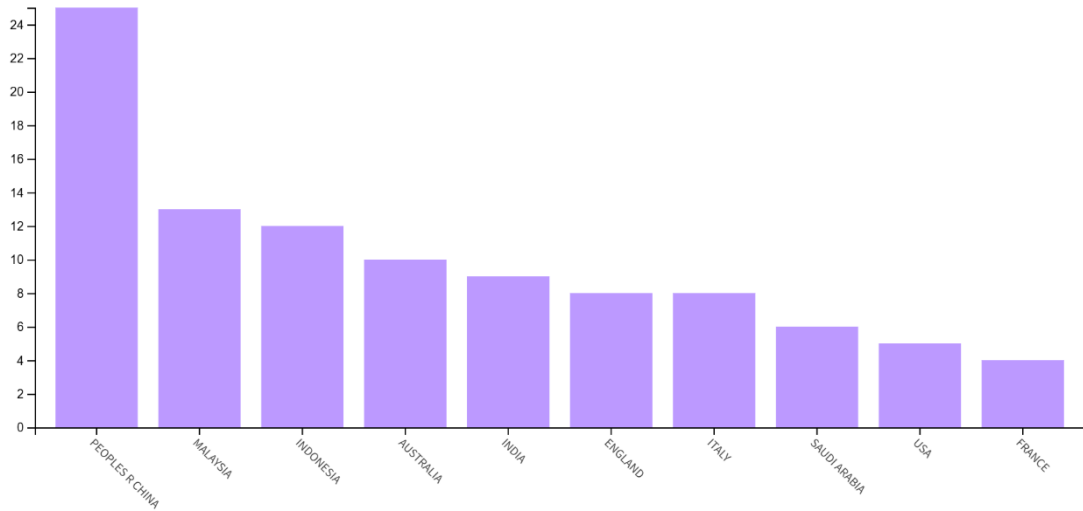

Grafik 2. Konu Kategorilerine Göre Dağılım

Grafik 2 incelendiğinde yazarların çalışmalarını ağırlıklı olarak (%95,46) Yönetim (Management) alanındaki dergilerde yayınlamayı tercih ettikleri görülmüştür. Buna karşın Economics ve Sustainability Science konularında sayıca daha az çalışma bulunduğu görülmektedir.

3.4.3. Ülkelere Göre Analiz

ESG ve firma performansı konusuna dair yayın performansı açısından en çok katkıyı sunan ülkelerin dağılımı Grafik 3'te gösterilmektedir.

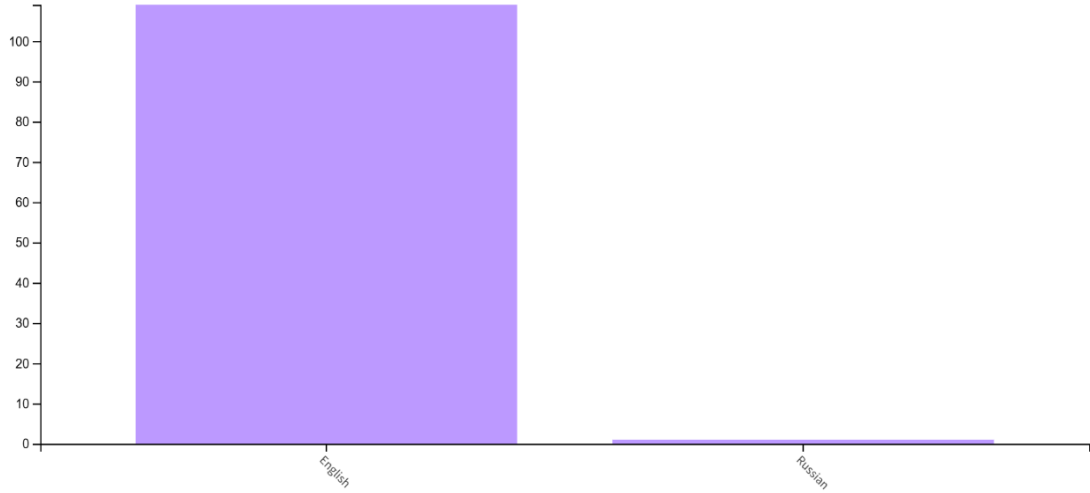

Grafik 3. Ülkelere Göre Dağılım

Grafik 3'ten de anlaşılacağı üzere ESG ve firma performansı ile ilgili çalışmaların ülkelere göre dağılımında Çin belirgin bir üstünlük sergilemektedir. Malezya ve Endonezya ise nispeten yüksek bir yayın sayısı ile sıralamada bu ülkeyi izlemektedir. Avustralya ve Hindistan gibi ülkelerde de kayda değer bir ilgisi bulunmakla birlikte, Fransa'da görece daha düşük sayıda çalışmaları bulunmaktadır.

3.4.4. Yazıldığı Dillere Göre Analiz

ESG ve firma performansı konusuna dair yayın dillerine göre dağılımı Grafik 4’te gösterilmektedir.

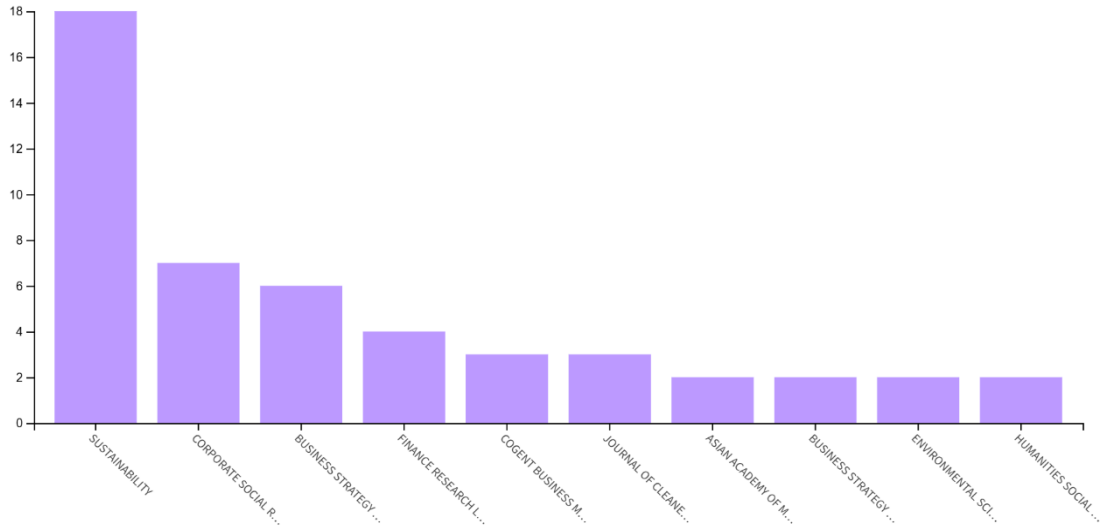

Grafik 4: Yazıldığı Dillere Göre Dağılım

Grafik 4 incelendiğinde konuya dair yayınların neredeyse tamamının İngilizce yazıldığı belirlenmiştir. Bu çerçevede, İngilizce’nin hâkim iletişim dili olarak öne çıktığını ortaya koymaktadır.

3.4.5. Kaynak Başlıklarına (Yayınlandıkları Dergi) Göre Analiz

ESG ve firma performansı konusunda yayınlanan yayınların dergilere göre dağılımı Grafik 5’te gösterilmiştir.

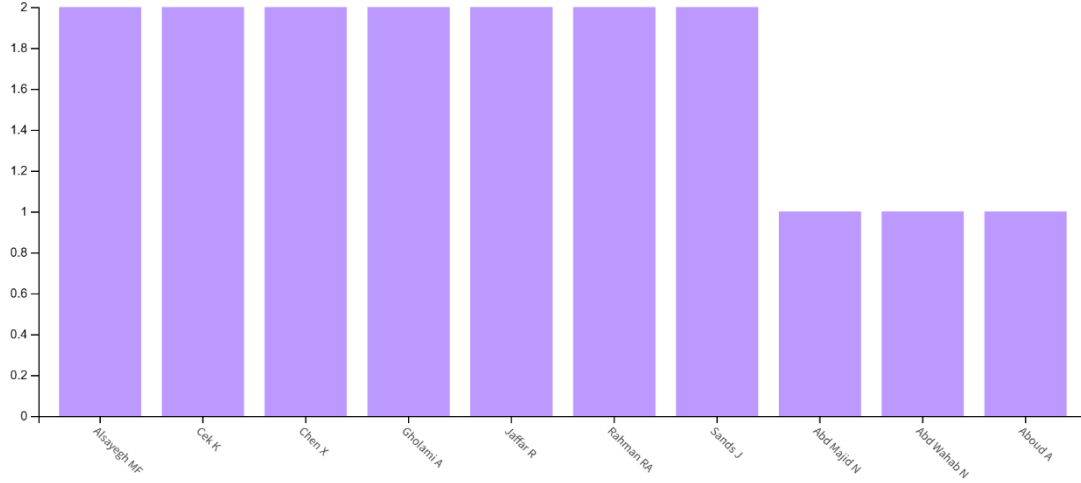

Grafik 5. Kaynak Başlıklarına Göre Dağılım

Grafik 5 incelendiğinde belirli akademik dergilerde yoğunlaştığını göstermektedir. Dergiler arasında “Sustainability” dergisinin yayın sayısı bakımından ilk sırada olduğu tespit edilmektedir. Bunu takiben sırasıyla Corporate Social Responsibility And Environmental Management, Business Strategy and The Environment, Finance Research Letters, Cogent Business Management, Journal of Cleaner Production dergileri bulunmaktadır.

3.4.6. Yazarlara Göre Analiz

ESG ve firma performansı konusuna dair yayın sayılarına göre yazar dağılımı Grafik 6’da gösterilmektedir.

Grafik 6. Yayın Sayılarına Göre Yazar Dağılım

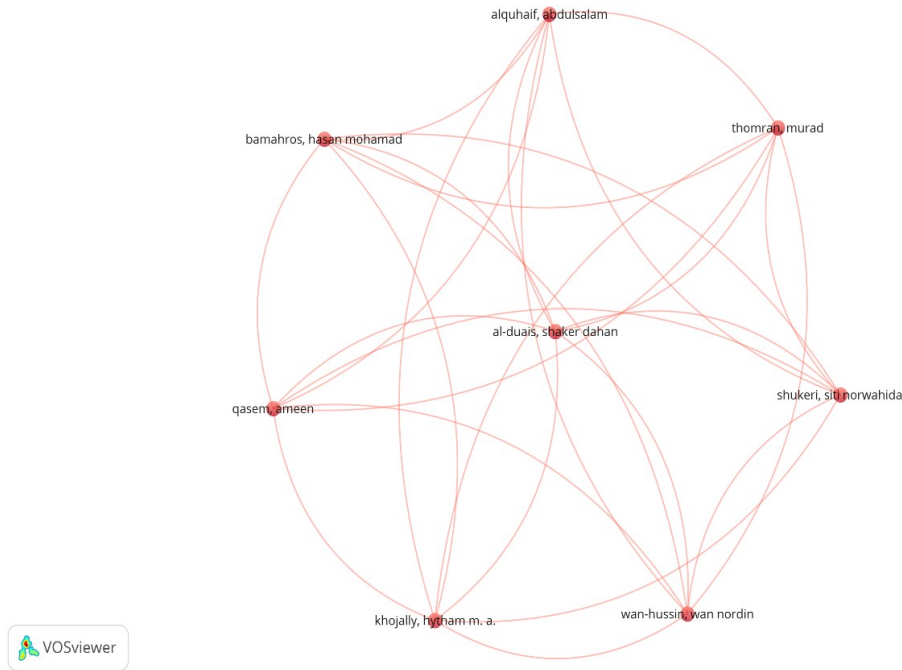
Grafik 6 incelendiğinde yayın sayılarına göre yazarlar dağılımları sırasıyla birbirini takip eden M. Alsayegh, K. Çek, X. Chen, A. Gholami, R. Jaffar, R. Rahman, J. Sands şeklinde görülmektedir.

3.4.6. Haritalama Analizleri

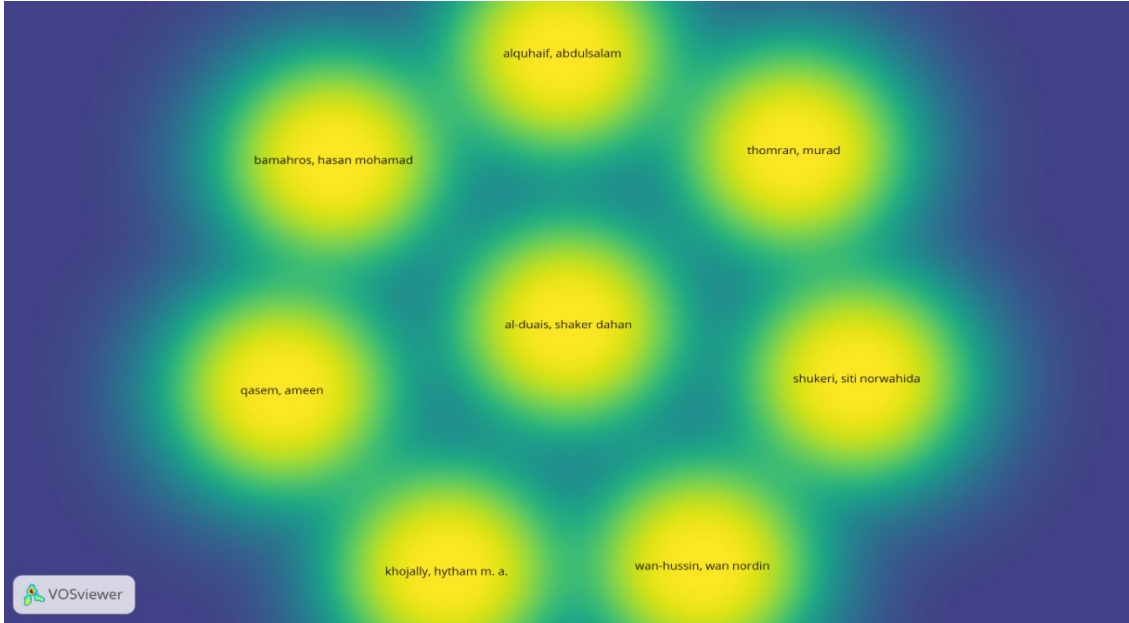
Çalışmanın bu kısmında, “Bibliyometrik Verilere Dayalı Haritalama Yöntemi” aracılığıyla literatürdeki etkili unsurların belirlenmesi hedeflenmiştir.

3.4.6.1. Ortak yazarlık analizi (co-authorship of authors)

Yazarların ortak yazarlık analizinde, en çok ilişkili ve iş birliği yapan yazarları belirlemek amacıyla en az 1 yayın ve en az 1 alıntı sayısı kriteri belirlenerek ağ ve yoğunluk haritası oluşturulmuştur.

Şekil 1. Yazarlar Arası İş Birliğini Gösteren Ortak Yazar Bağları

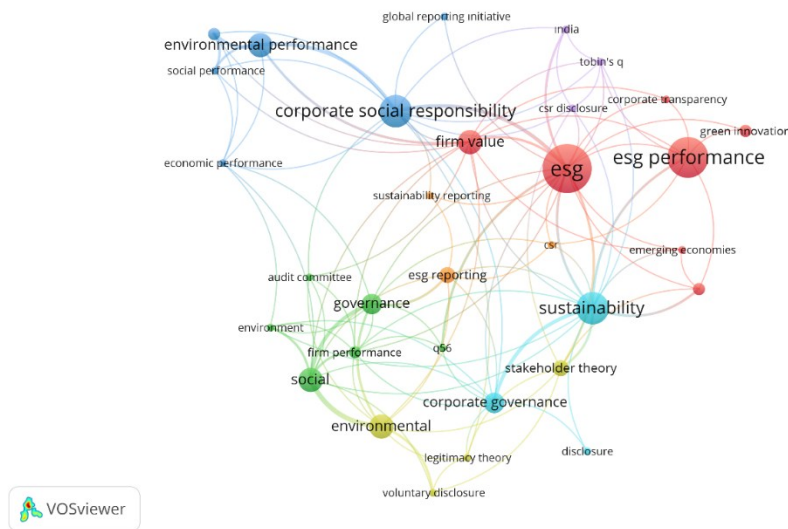

Şekil 2. Yazarlar Arası İş Birliğini Gösteren Yoğunluk Haritası

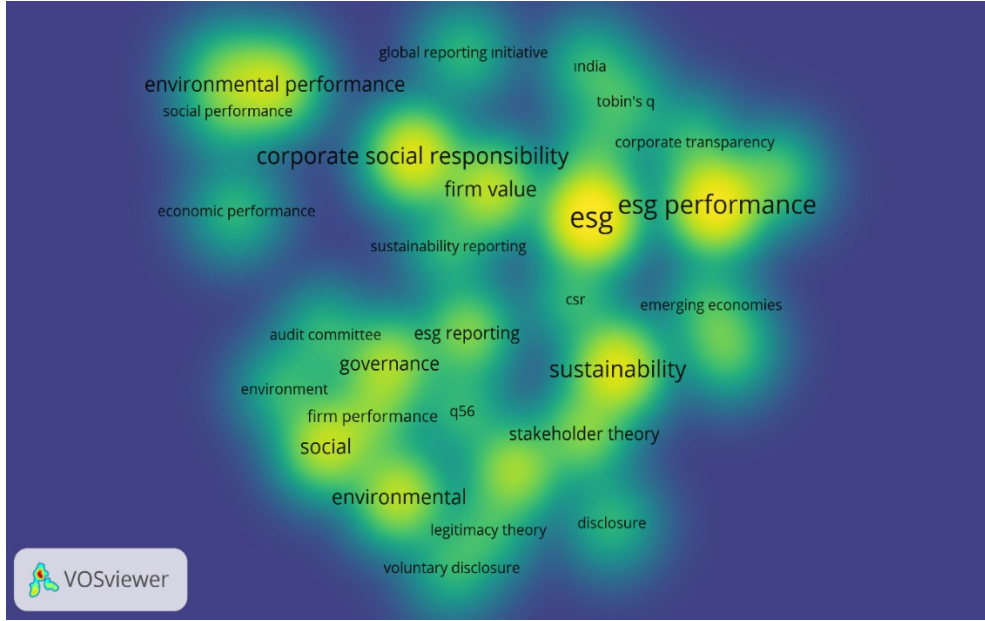
Ağ ve yoğunluk haritalarına göre aralarında en yüksek bağlantı bulunan isimler arası yapılan analiz sonuçlarına göre tek bir kümede toplam 28 bağlantı tespit edilmiştir. Kümedeki en bağlantılı 28 yazarın her birinin toplamda 8 birim bağlantısı bulunmaktadır. En çok atıf alan yazarların (339 atıf ile Susanne Arvidsson, 339 atıf ile John Dumay ve 281 atıf ile Tanveer Ahsan) en bağlantılı yazarlar olmadığı ayrıca görülmektedir.

3.4.6.2. Anahtar kelime analizi (co-occurrence of all keywords)

ESG ve firma performans alanındaki ana temaların belirlenmesi amacıyla anahtar kelime eş oluşum analizi yapılmıştır. Bu çalışmada analiz edilen yayınlarda toplam 175 anahtar kelime bulunmaktadır. Eş oluşum analizde, anahtar kelimelerin minimum görülme sıklığı 2 olarak belirlenmiştir. Minimum görülme sıklığı 2 olan toplam 32 anahtar kelime bulunmaktadır. En sık kullanılan anahtar kelimeler 12 tekrar ile ESG (environment-social-governance, 10 tekrar ile ESG performance (ESG performansı), 8 tekrar ile Sustainability (Sürdürülebilirlik) ve 8 tekrar ile corporate-social-responsibility (kurumsal-sosyal-sorumluluk) ifadeleri belirleyici bir rol üstlenmektedir. Toplam bağlantı gücü açısından en kuvvetli ifadeler ESG, sustainability, corporate-social-responsibility olmuştur. Analiz sonucunda ağ ve yoğunluk haritaları oluşturulmuştur.

Şekil 3. Anahtar Kelime Ağ Haritası

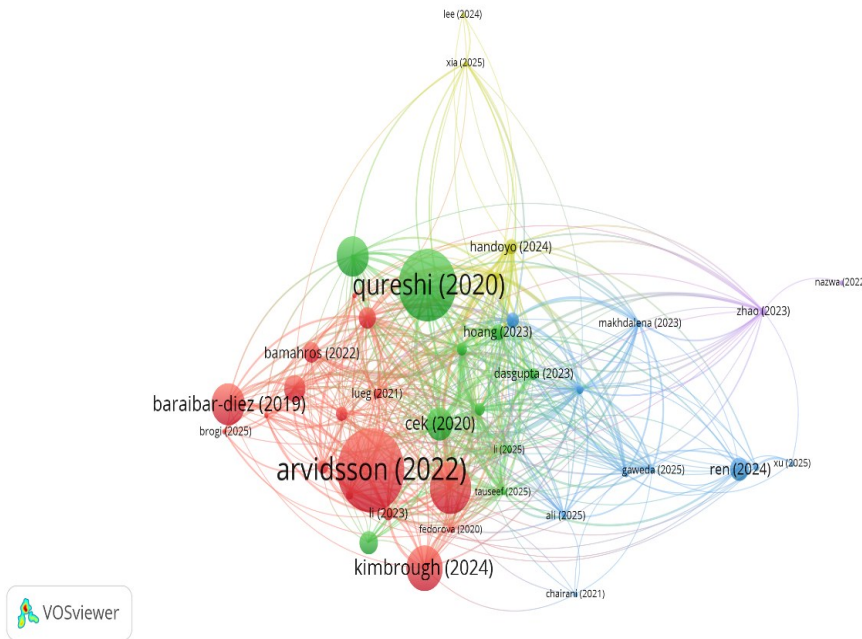

Şekil 4. Anahtar Kelime Yoğunluk Haritası

Eş oluşum ağındaki anahtar kelimelerinin birlikte geçmesi, bir anahtar kelimeye atıfta bulunan daireleri temsil eder ve bir dairenin boyutu, anahtar kelimenin sıklığına bağlıdır, anahtar kelime kümeleri ise farklı renklerle gösterilir (Pabuçcu-Akış, 2025:150). Analiz bulgularına göre toplam 7 küme, 111 bağlantı ve 140 toplam bağlantı gücü saptanmıştır.

3.4.6.3. Metinlerin bibliyografik eşleşme analizi (bibliographic coupling of documents)

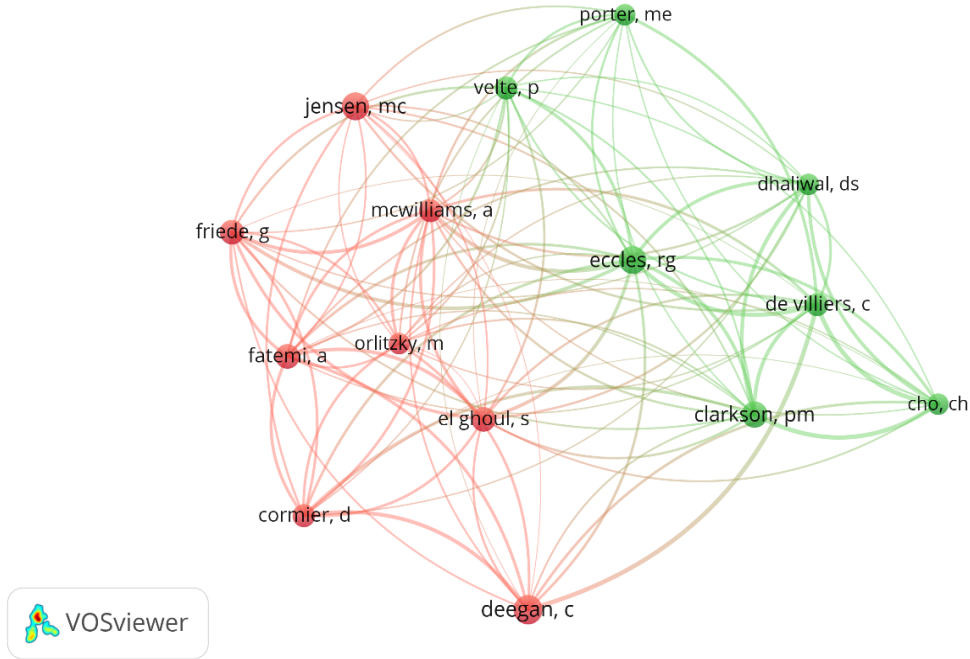
Bibliyografik eşleşme, birbirinden bağımsız iki farklı yayının ortak bir esere atıf yapılması durumunda aralarında bir ilişki kurulmasını ifade etmektedir (Kessler, 1963:12). En az 1 atıf almak kriteri ile seçilen ve aralarında ilişki bulunan 42 yayın ile yapılan analize neticesinde 5 küme, 461 bağlantı ve 1023 toplam bağlantı gücü saptanmıştır. En çok bibliyografik eşleşme olan yayınlar 339 alıntı ile Arvidsson (2022), 281 alıntı ile Qureshi (2020), 183 alıntı ile Aboud (2018) ve 157 alıntı ile Kimbrough (2024) olmuştur. Toplam bağlantı gücünün en yüksek düzeyde olduğu yayınlar ile Cek (2020), Gholami (2022), Al-Issa (2022) ve Tauseef (2025) olmuştur.

Şekil 5. Yayınların Bibliyografik Eşleşme Bağları

3.4.6.4. Yazarların ortak atıf analizi (co-citation of co-authors)

Bir yayında atıf yapılan çeşitli kaynaklar co-citation (ortak atıf) olarak ifade edilmektedir. Atıf sayısı minimum 10 seçilerek 15 birim üzerinden gerçekleştirilen analize göre toplamda 2 küme, 99 bağlantı ve 412 toplam bağlantı gücü belirlenmektedir. En fazla ortak atıf yapılan yazarlar Deegan (15), Eccles (14) ve Jensen (14) olarak belirlenmiştir.

Şekil 6. Ortak Atıf Yapılan Yazarlar Arası Bağlar

4. Sonuç

Bu araştırmanın temel amacı, ESG ve firma performansı arasındaki ilişkiyi konu edinmiş bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizini yapmaktır. Çalışmada VOSviewer programı kullanılarak, yazar-atıf-dergi-ülke-kurum ve en sık tercih edilen anahtar kelimeler tespit edilmiştir. 2015-2025 yılları arasında, Web of Science veri tabanı üzerinden derlenen toplam 110 yayının bibliyometrik verisi, bilimsel haritalama teknikleriyle incelenmiştir. Hem bu çalışmanın bulguları hem de analize konu olan çalışmaların içerikleri üzerinden, ESG ve firma performansı ilişkisine ilişkin bulgular elde edilmiştir.

İncelenen 110 yayının %78,2'si son 5 yıl içerisinde yayınlanmıştır ve yayın sayısı yıllar boyunca genel bir artış göstermiştir. Bu bağlamda yayın sayısındaki artış, alanın gelişime açık ve güncel olduğunu göstermektedir. Bu alanda en çok yayını olan yazarlar M. Alsayegh, K. Çek, X. Chen, A. Gholami, R. Jaffar, R. Rahman, J. Sands' dir. Bu alanda en fazla atıf almış yayın 2021 yılında Stuart L. Gillan, Andrew Koch ve Laura T. Starks tarafından "Journal of Corporate Finance" dergisinde "Firms and Social Responsibility: A Review of ESG and CSR Research in Corporate Finance" başlıklı makaledir. ESG ve firma performansı alanında yapılacak çalışmalara fayda sağlayacaktır.

ESG ve firma performansı alanında yayınlanmış olan yayınların kaynakları incelendiğinde alandaki en üretken dergi "Sustainability", devamında diğer etkili olan dergi ise "Corporate Social Responsibility and Environmental Management" dergisi olduğu görülmüştür. Sözkonusu dergilerin, bu alanda yapılan çalışmalarda hedef dergi kapsamında değerlendirilmesi uygun olacaktır. İlgili literatürdeki analiz sonucunda en fazla katkı sağlayan kurum "University of Malaya" olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, söz konusu üniversitenin alandaki akademik üretkenliğinin ve görünürlüğünün yüksek olduğuna işaret etmektedir.

Literatürde, ESG'nin firma performansına doğrudan etkisini gösteren çalışmaların yanı sıra, bazı çalışmalarda farklı değişkenler aracılığıyla dolaylı etkilerin varlığı belirlenmiştir. Konunun, değişkenler, bağlam ve zaman faktörlerine göre farklı açılardan incelenmesi durumunda ESG ve firma performansı ilişkisini anlamaya yönelik çeşitli teorik mekanizmalar ortaya konulabilecektir.

Çalışmamızın dikkate alınması gereken bazı metodolojik sınırlamaları vardır. Çalışmamız kapsamlı olmasına rağmen, anahtar kelime arama metodolojimiz farklı terminoloji kullanan ilgili makaleleri gözden kaçırmış olabilir. Ayrıca Web of Science'da yer alan çalışmaların incelenmesi aynı zamanda çalışmamızın kısıtlarından biridir. Bir diğeri arama kriterlerinde “topic” de bulunan yayınlar ile sınırlandırılmıştır. Buna ek olarak, tüm bibliyometrik çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da araştırma sonuçları, araştırmanın yapıldığı döneme dair bilgiler vermektedir. Alanın hızla genişlediği düşünüldüğünde, yapılacak yeni çalışmaların alana katkısını arttırmak için ilerleyen dönemlerde, bu çalışmaya benzer çalışmaların yapılması yararlı olacaktır. WoS veri tabanından başka “Scopus”, “ScienceOpen”, “ScienceDirect”, “ProQuest” gibi diğer veri tabanlarının ortak bir analiz kapsamında alınması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Agoraki, M., Giaka, M., Konstantios, D. & Patsika, V. (2023). Firms' sustainability, financial performance, and regulatory dynamics: Evidence from European firms. *Journal of International Money and Finance*, 131, 102785. <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2022.102785>.
- Arduino, F., Buchetti, B. & Harashe, M. (2024). The veil of secrecy: Family firms' approach to ESG transparency and the role of institutional investors. *Finance Research Letters*, 62, 105243. doi: 10.1016/j.frl.2024.105243.
- Arvidsson, S. & Dumay, J. (2022). *Corporate ESG reporting quantity, quality and performance: Where to now for environmental policy and practice?*, *Business Strategy and the Environment*, 31(3), 1091–1110. <https://doi.org/10.1002/bse.2937>
- Baid, V. & Jayaraman, V. (2022). Amplifying and promoting the “S” in ESG investing: the case for social responsibility in supply chain financing. *Managerial Finance*, 48 (8), 1279-1297, 10.1108/MF-12-2021-0588
- Chang, H., Liang, L. & Liu, Y. (2021). Using environmental, social, governance (ESG) and financial indicators to measure bank cost efficiency in Asia. *Sustainability*, 13(20), 11139. <https://doi.org/10.3390/su132011139>.
- Chopra, S., Senadheera, S., Dissanayake, P., Withana, P., Chib, R., Rhee, J. & Ok, Y. (2024). Navigating the challenges of environmental, social, and governance (ESG) reporting: The path to broader sustainable development. *Sustainability*, 16(2), 606. <https://doi.org/10.3390/su16020606>.
- Faqera, A. F., Jadi, D. M. & Abdul Aziz, N. A. (2025). *Disaggregated financial risk and ESG performance: Firm-level evidence from Malaysia*. *Cogent Business & Management*, 13(1), 2597709. <https://doi.org/10.1080/23311975.2025.2597709>
- Feeney, M., Grohnert, T., Gijssels, W. & Martens, P. (2023). Organizations, learning, and sustainability: a cross-disciplinary review and research agenda. *Journal of Business Ethics*, 184 (1), 217-235.
- Freeman, R. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*, Cambridge university press, Boston.
- Hieu, V. & Hai, N. (2023). The role of environmental, social, and governance responsibilities and economic development on achieving the SDGs: Evidence from BRICS countries. *Economic Research-Ekonomika Istraživanja*, 36(1), 1338–1360. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2022.2086598>.

- Ho, L., Nguyen, V. & Dang, T. (2024). ESG and firm performance: Do stakeholder engagement, financial constraints and religiosity matter? *Journal of Asian Business and Economic Studies*, 31(4), 263–276. <https://doi.org/10.1108/JABES-08-2023-0306>
- Jámbor, A. & Zánócz, A. (2023). The diversity of environmental, social, and governance aspects in sustainability: A systematic literature review. *Sustainability*, 15(18), 13958.
- Kessler, M. (1963). *Bibliographic coupling between scientific papers*. *American Documentation*, 14(1), 10–25. <https://doi.org/10.1002/asi.5090140103>
- Khan, M. A. (2022). *ESG disclosure and firm performance: A bibliometric and meta-analysis*. *Research in International Business and Finance*, 61, Article 101668. <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2022.101668>
- Kouaib, A., Mhiri, S. & Jarboui, A. (2020). Board of directors' effectiveness and sustainable performance: the triple bottom line. *Journal of High Technology Management Research*, 31 (2), Article 100390, [10.1016/j.hitech.2020.100390](https://doi.org/10.1016/j.hitech.2020.100390).
- Li, Q., Liu, C. & Lin, Y. (2025). *ESG and firm value: The moderating effects of corporate transparency and institutional environment*. *International Journal of Finance & Economics*, <https://doi.org/10.1002/ijfe.70005>.
- Lu, Y., Xu, C., Zhu, B. & Sun, Y. (2023). Digitalization Transformation and ESG Performance: Evidence from China. *Business Strategy and the Environment*, 33 (2), 352-368.
- Manita, R., Bruna, M., Dang, R. & Houanti, L. (2018). Board gender diversity and ESG disclosure: evidence from the USA. *Journal of Applied Accounting Research*, 19 (2), 206-224, <https://doi.org/10.1108/JAAR-01-2017-0024>.
- Moussa, A. (2023). The cost implications of ESG reporting: An examination of audit fees in the UK. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*. 20 (3/4), 399-420. doi:10.1504/IJAPE.2024.138478.
- Murè, P., Spallone, M., Mango, F., Marzioni, S. & Bittucci, L. (2021). ESG and reputation: the case of sanctioned Italian banks. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 28 (1), 265-277.
- Pabuçcu-Akış, A. (2025). *Using innovative technology tools in organic chemistry education: Bibliometric analysis*. *Chemistry Teacher International*, 7(1), 141–156. <https://doi.org/10.1515/cti-2024-0055>.
- Passerini, K., El Tarabishy, A., & Pagan, A. (2024). *Measuring environmental, social, and governance (ESG) firm performance: A new story resembling an old one*. *Journal of the International Council for Small Business*, 6(4), 593–605. <https://doi.org/10.1080/26437015.2024.2418335>.
- Pinheiro, A., Panza, G., Berhorst, N., Toaldo, A. & Segatto, A. (2023). *Exploring the relationship among ESG, innovation, and economic and financial performance: Evidence from the energy sector*. *International Journal of Energy Sector Management*, 18 (3), 500–516, <https://doi.org/10.1108/IJESM-02-2023-0008>
- Qureshi, M., Kirkerud, S., Theresa, K. & Ahsan, T. (2020). *The impact of sustainability (environmental, social, and governance) disclosure and board diversity on firm value: The moderating role of industry sensitivity*. *Business Strategy and the Environment*, 29(3), 1199–1214. <https://doi.org/10.1002/bse.2427>
- Rau, P. & Yu, T. (2023). A Survey on ESG: investors, institutions and firms. *China Finance Review International*, 14 (1), 3–33 <https://doi.org/10.1108/CFRI-12-2022-0260>
- Upadhyay, S. (2024). Impact of environmental, social, and governance (ESG) factors on individual investor performance. *Indian Scientific Journal of Research In Engineering And Management*, 8 (4):1-5. doi:10.55041/ijrsrem32745

- Sharma, P., Panday, P. & Dangwal, R. (2020). Determinants of environmental, social and corporate governance (ESG) disclosure: A study of Indian companies. *International Journal of Disclosure and Governance*, 17, 208-217. <https://doi.org/10.1057/s41310-020-00085-y>.
- Van Eck, N. & Waltman, L. (2010). *VOSviewer: A computer program for bibliometric mapping*. *Scientometrics*, 84(2), 523–538.
- Wan, G., Dawod, A., Chanaim, S. & Ramasamy, S. (2023). Hotspots and trends of environmental, social and governance (ESG) research: A bibliometric analysis. *Data Science and Management*, 6(2), 65-75. <https://doi.org/10.1016/j.dsm.2023.03.001>
- Xie, J., Nozawa, W., Yagi, M., Fujii, H. & Managi, S. (2019). Do environmental, social, and governance activities improve corporate financial performance? *Business Strategy and the Environment*, 28(2), 286–300. <https://doi.org/10.1002/bse.2224>
- Zhao, Y., Elahi, E., Khalid, Z., Sun, X. & Sun, F. (2023). *Environmental, social and governance performance: Analysis of CEO power and corporate risk*. *Sustainability*, 15(2), 1471. <https://doi.org/10.3390/su15021471>

Etik, Beyan ve Açıklamalar (Yazarlar 1. Maddedeki İlgili Alanı Dolduracaklardır)

---

1. Etik Kurul izni ile ilgili;

- ☒ Bu çalışmanın yazar/yazarları, Etik Kurul İznine gerek olmadığını beyan etmektedir.
- ☐ Bu çalışmanın yazar/yazarları, ... Üniversitesi ..... Etik Kurulu'nun tarih ..... sayı ..... ve karar..... ile etik kurul izin belgesi almış olduklarını beyan etmektedir.

2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedir.

3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.

4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.
